

Õiguskantsler

Ülle Schmidt
Eesti Võlanõustajate Liit
info@evnl.ee

Teie 28.07.2016 nr

Meie 24.08.2016 nr 6-1/160930/1603453

Võlgnike kaitse täitemenetluses

Austatud pr Ülle Schmidt

Täna Teid pöördumise eest. Tõstasite oma pöördumises mitmed olulised küsimused täitemenetluse võlgniku õiguste kaitsest sissetulekute arestimisel ning majanduslikult raskes olukorras olevate võlgnike jaoks liiga koormavast ja ebamõistlikust täitemenetluse korraldusest.

Kirjeldate näiteid ja üldistatud kokkuvõtteid probleemsetest juhtumitest, mil täitemenetluse võlgnikud, kelle sissetulek on niigi inimväärikuse piiril, on sunnitud igakuiselt tõendama kohtutäiturile oma jätkuvat majanduslikku raskust ja hankima selle tõendamiseks panga käest tasu eest tõendeid. Need on murettekitavad.

Täitemenetluse eesmärgiks on nõude tõhus ja võimalikult kiire täitmine, milles on esikohal sissenõudja õigustatud huvi. Nõustume, et täitemenetluse tõhususe ja sissenõudja huvide piiriks on võlgniku ja tema pere inimväärne toimetulek. See ei õigusta küll nõude mittetasumist, kuid on oluline alus selle sundtäitmise viisi valikul. See on ühtlasi [täitemenetluse seadustiku](#) (TMS) § 131 jj sätete mõte ja eesmärk. Normidest tuleneb kohtutäituri õigus ja võimalus leida igale konkreetsele juhtumile kohane lahendus ning saavutada erinevate huvide õiglane tasakaal.

Seetõttu ei saa väita, nagu oleksid õigusnormid ilmselgelt Põhiseadusega vastuolus.

Nii Teie pöördumises kui ka Justiitsministeeriumi 03.05.2016 vastuses nr [15-3/2848-2](#) mõeldakse, et TMS sissetuleku arestimise §-d 132 – 134 võimaldavad erinevat tõlgendamist, mistõttu on tekkinud erinev kohtutäiturite rakenduspraktika. Leiate, et seetõttu tekkinud vastuolulisuse ja õigusselgusetuse tõttu tuleb seaduseid täpsustada.

Kuna seaduse muutmise on vaid üks võimalus probleemide lahendamiseks, tuleb kaaluda, kas leidub muid ja ehk veelgi tõhusamaid viise.

Seaduse muutmise saab muuta regulatsioone tõesti õigusselgemaks ja üheselt arusaadavamaks. Õigus- ja haldusruum peab elulisi vajadusi toetama ega tohi mõjuda meelevaldsena. Seaduse muutmist saab nõuda siiski vaid ilmselge põhiseadusevastasuse korral. Erinevate tõlgendusvõimaluste puhul tuleb eelistada Põhiseadusega kooskõlas olevat tõlgendust neile

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

tõlgendustele, mis Põhiseadusega kooskõlas ei ole. Samuti tuleks eelistada tõlgendust, millega oleks tagatud erinevate põhiseaduslike väärtuste kõige suurem kaitse.¹

Teiseks võimaluseks ongi õigusnormi muutmise asemel rakendada seda eesmärgipäraselt ning suunata rakenduspraktikat nt juhiste, täiendavate selgituste (nt veebilehtedel või ringkirjana) ja rakendajate koolitamise teel. Sellise lahenduse eelis on kiirus ja ressursisäästlikkus. Rakendajatel on võimalus varasemat tõlgendust ja praktikat muuta. Konkreetse üksikotsuse õiguspärasus on kohtulikult kontrollitav.

Justiitsministeeriumi 03.05.2016 vastuses selgitatakse, et nad käsitlevad kohtutäiturite üle teostatava järelevalve raames ka sissetuleku arestimise/mittearestimise küsimust. Teada on ka seadusandja eesmärk², et igal juhul peab võlgnikule olema tagatud rahaliste vahendite kasutamine talle seadusega ettenähtud mittearestitava miinimumi alammäära ulatuses, sõltumata sissetuleku olemasolust või selle liigist. Kui kohtutäitur rakendab TMS § 132-134 muul viisil, peab seda õigustama tema muu loogiline ja õiguspärane kaalutlus. Üksnes normi sõnastusest tulenev võimalus ei ole selleks kindlasti piisav.

Kuna Justiitsministeerium on probleemidest teadlik ja tegeleb nendega oma järelevalvelise tegevuse raames, ei pea me praegusel ajal õiguskantsleri täiendavat tegevust põhjendatuks.³ Juhul, kui sellest ei piisa või kui TMS normidest tulenevalt jäävad inimeste õigused kaitsmata, kaalume edaspidi õiguskantsleri uurimise algatamist.

Täitemenetluse võlgnikud pöörduvad sageli ka õiguskantsleri poole, mistõttu on mure nende toimetuleku ja menetluse ebaõigluse asjus mõistetav. Teema on oluline ja pidevalt ka õiguskantsleri tähelepanu all.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Helen Kranich 693 8446
Helen.Kranich@oiguskantsler.ee

---

¹ RKPJKo 19.05.2009, [3-4-1-1-09](#).

² Vt Justiitsministeeriumi 03.05.2016 vastus nr 15-3/2848-2

³ [Õiguskantsleri seaduse](#) § 25 lg 3 p 4.